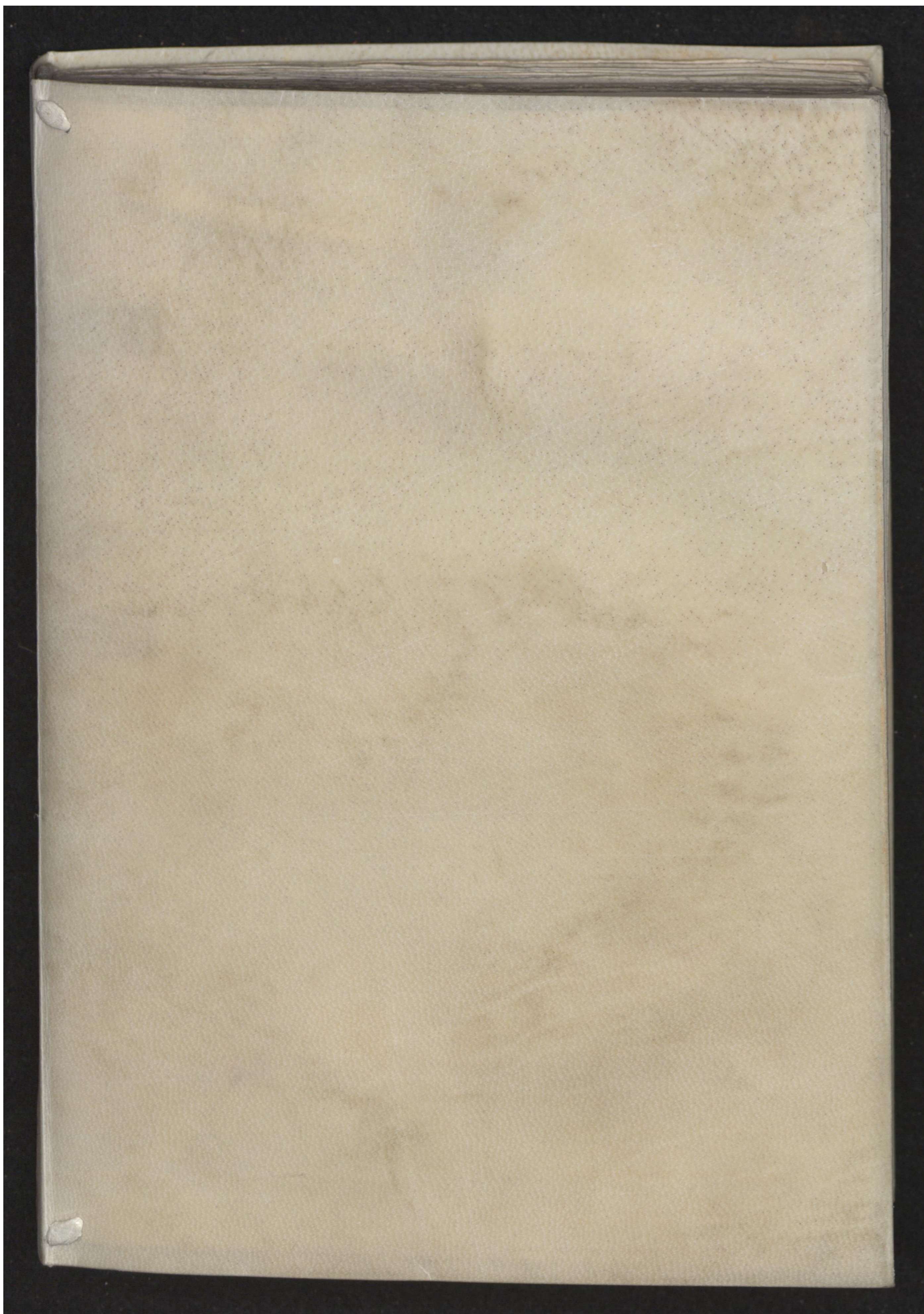

1
7
434

93

ΔΙΟΣ ΓΕΝΕΘΛΙΑ

NATALITIA IOVIS;

In numiſmate Imp. Antonini Caracallæ expreſſa.

EPISTOLA

CAROLI PATINI

EQVITIS D. MARCI, DOCT. MEDICI PARIS.

& in Academia Patauina Medicinæ Profeſſoris.

PATAVII, M DC LXXXI.

Typis Ioannis Baptiſtæ Paſquati.

Superiorum Permiſſu.

Vetustas quidem habuit sacrum; sed posteritas fecit esse ludibrium.

Cassiod. var. l. 3. epist. 51.

Illustrissimo atque Excellentissimo D.

D. PETRO MAVROCENO,

SENATORI AMPLISSIMO,

Patrono suo colendissimo,

CAROLVS PATINVS.

MOs est non hodie notus, sed iam inde ab litterarum origine receptus, vt qui monumenta ingenij sui posteritati commendare ac in lucem mittere constituunt, nomen ijs aliquod vel amici præponant, vel Magnatis atque patroni; vt sub ejus veluti clypeo, a maleuolorum & maleferiatorum hominum spiculis tutiores esse possint. Quodquidem consilium, cúm mihi semper summopere arrisit (tametsi censuras aliorum non nimium formidem, & æquissimo si quis alius animo feram) tum hoc imprimis loco, eò minùs negligendum esse puto, quod jamdudum aliquod meæ erga Te obseruantiæ indicium in publicum edere percupio. Cedidit itaque peropportunè, vt nuper inter κειμηλία tua antiqua, quorum ingens est & numerus & pretium, in hoc Numisma inciderimus, Tuque ænigma hoc, quod alijs videbatur in posteriori ejus parte conspicuum, vt soluerem, rogares. Non erat difficile petitioni tuæ extemplo satisfacere; sed cùm hanc jamdudum captassem occasionem, promisi scripto me mentem meam ea de re proditurum. Quamobrem nemo, vti spero, mirabitur quòd Tibi pagellas has consecrem, cúm nihil in ijs sit quod Tibi non omni jure debeatur. Efflagitare a me idem videtur insignis illa sapientia, quà inter Serenissimæ Reipublicæ Proceres excellis, ne quid repetam de beneuolentia singulari, quà me jam a septem annis, nihil tale merentem, complecteris. Audacter itaque ad nummum tuum accedamus, omni ex parte decorum.

Maximus ille eſt inter eos quibus maximi moduli nomen tribuitur, amplitudine ſcilicet, mole & pondere. Abunde noſti, Senator optime, hos inter cœteros ita magnifaciendos eſſe, quantum inter viburna cupreſſos, aut inter minores ſtellas, Lunam: Noſti prætetea in hiſce maximis ſanctiora antiquitatis myſteria, ac reconditiorem eruditionem contineri: Noſti tandem hos ſolos NVMISMATVM nomen meritos, ab Imperatoribus de ſe benè meritis donari ſolitos, ab ipſo ortu nobiliſſimos exſtitiſſe; cúm reliquis cujuſvis aut metalli aut magnitudinis, tritus ac popularis monetarum vſus nobilitatis decus abrogare videatur.

His fortè, fortè etiam majoris momenti, rationibus impulſus Chriſtianiſſimus Rex Ludovicus XIV, Heros pace ac bello clariſſimus, maxima ſua Numiſmata primúm edere conſtituit, Illuſtribus viris harumce deliciarum cupidis donanda. Munus certè regium erit, ſeu cœlaturæ artificium deſideres, quo nihil hactenus aut elaboratius aut gratioſius prodijt, ſeu rariſſimorum Numiſmatum numerum, quem ſexcentorum eſſe audio. Vanam aut tardam fore hanc meam ſpem vetant tum ſolita Regis magnificentia, tum Ianus clauſus, & pax aurea illius dono terra marique parta. Lugendum hic non prætermittam Petrum Seguinum, Numiſmatum poſſeſſione ac peritia, non minús extra quam intra Galliam notum, qui quà valebat autoritate, opus hoc egregiè ac ſedulò promouiſſet; At & mihi & Reipublicæ litterariæ perijt.

Caracallæ tui characteres expendamus. *ΑΥτοκρατωρ Καισαρ Μαρκος ΑΥρηλιος* ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ in latinis nummis ita exprimi ſolent: IMPerator Cæſar Marcus AVRelius ANTONINVS. Solennis erat illa IMPERATORIS vox, quæ priſco æuo exercitus ducem ſignificabat, tandem ſumma rerum potenti affixa eſt; qui mos a Iulio Cæſare ad noſtra vſque tempora nulla intermiſſione fluxit. Sic Cæſar interdum ille dicebatur qui imperio regendo deſtinatus eſſet; illius tamen denominationem ſibi ſumpſerunt Imperatores omnes in nummis, marmoribus, alijſque monumentis. Deuicto autem Albino, Seuerus *CAESAREM Baſſianum filium ſuum Antoninum a Senatu appellari juſſit, decretis imperatorijs inſignibus*, vt ex Spartiano colligitur, *cap.* 14. Marcus nuncupatur, quòd *Seuerus ipſe in Marci* (Aurelij) *familiam tranſire voluerit*, ſcribente eodem Spartiano, *cap.* 10. AVRELIVM ANTONINVM deſignat nummus, cujus rationem exponit idem Spartianus, loco citato. *Cùm Seuerus iret contra Albinum, in itinere apud Viminatium, filium ſuum majorem Baſſianum, appoſito AVRELII ANTONINI nomine, CAESAREM appellauit, vt fratrem ſuum* (pro ſuo reponerem *ejus*) *Getam ab ſpe imperij quam ille conceperat, ſubmoueret*. Et nomen quidem ANTONINI idcirco filio appoſuit, quòd

ſomniauerat

ſomniauerat ANTONINVM ſibi ſucceſſurum , quod ipſum Getæ alteri ſuo filio in honorem Marci , ANTONINI nomen impoſuit , ex Spartiano , cap. XIX. Quin & idem notat cap. **XX.** *Immoderatiſſimè , cùm moreretur , lætatum fuiße , quòd duos ANTONINOS , pari imperio , Reipublicæ relinqueret , exemplo Pij qui Verum & Marcum ANTONINOS , per adoptionem filios , Reipublicæ reliquit . Hoc melius , quòd ille filios per adoptionem , hic per ſe genitos , rectores Romanæ Reipublicæ daret , ANTONINVM ſcilicet Baſſianum , & Getam.*

Huic veſani Imperatoris nummo multa deſunt cognomina , vt GERMANICI , BRITANNICI , PARTHICI , *quæ porrò vel joco vel ſeriò , vt erat ſtultus vel demens , ſæpe aſſumpſerat , aſſerens ſi Lucanos viciſſet, LVCANICVM ſe appellandum* : ita ſcribente Spartiano cap. V. *Non abs re* , inquit idem cap. X. *diaſyrticum quiddam in eum dictum addere : Nam cùm GERMANICI & PARTHICI & ARABICI & ALEMANNICI nomen adſcriberet (nam Alemannorum gentem deuicerat) Heluius Pertinax filius Pertinacis* Imperatoris *dicitur joco dixiſſe ; adde ſi placet etiam GETICVS MAXVMVS , quod Getam occiderat fratrem , & Gothi Getæ dicerentur , quos ille dum ad Orientem transijt , tumultuarijs prælijs deuicerat* . Cujuſquidem fratricidij occaſione adjungam ejuſdem Spartiani verba, in Geta , cap. 2. *Baſſianus cùm Getam occidiſſet , ac vereretur tyrannicam ex parricidio notam , audiretque poſſe mitigari facinus , ſi DIVVM fratrem appellaret , dixiſſe fertur , ſit Divus dum non ſit vivus* . Papiniano deinde mandauit vt in Senatu per ſe & apud populum , facinus dilueret , ille autem reſpondit , *non tam facilè parricidium excuſari poſſe quàm fieri* : cap. 8. Non prætermittendum eſt , Imperatorem cujus nummum explicandum ſuſcepimus , CARACALLAE nomen accepiſſe, a veſtimento quod populo dederat , demiſſo vſque ad talos, quod ante non fuerat , vnde hodieque *Antoninianæ* dicuntur caracallæ hujuſmodi , in vſu maximè Romanæ plebis frequentatæ : Id tamen CARACALLAE nomen nuſquam nummis inſcriptum animaduertimus .

Ferocem Caracallæ vultum nummus exhibet , *is enim fuit malè moratus & patre duro crudelior* , inquit Spartianus , cap. 9. naturam arte adjuvante : Quare *Auſonia fera* Αυσόνιος θῆρ à Xiphilino dictus eſt . *Egreſſus quippe pueritiam ſeu patris monitis , ſeu calliditate ingenij ſiue quòd ſe Alexandro Magno Macedoniæ æquandum putabat , reſtrictior , grauior , vultu etiam truculentior factus eſt . Alexandrum Magnum ejuſque geſta in ore ſemper habuit* : cap. 2. Rem fere eamdem tradit Aur. Victor, cap. 12. *Truci fronte & ad læuum humerum conuerſa ceruice , quod in ore Alexandri notauerat incedens , fidem vultus ſimillimi perſuaderet ſibi* . Meminit Dionis abbreuiator , Caracallam ſe Alexandrum *Orientalem Auguſtum* appellaſſe ἑῷον Αὔγουστον . Affectatam præterea ferocitatem.

tem conijcimus ex barbæ pilis labium superius vestientibus, quos
Lacones μύστακα nominabant, a quibus certè ad Gallos fluxit vox
moustache. Armatam cernimus Caracallæ πρότομην, eo prorsus more
quo Heros ille Macedo a Lysippo sculpi consueuerat, imperatoria
chlamyde purpureo murice tincta, clauis aureis distincta, fibula
alligata, ab humeris supra loricam prendente. Quin & *sub veste
Senatoria loricam habens cum armatis militibus nonnunquam in Curiam
ingressus est*, vt ex Spartiano colligitur, *cap. 2.*

An nimium esset extra oleas vagari, qualis fuerit Caracallæ mater
inuestigare: Ab historicis quippe controuersum est an Iulia Domna
Seueri vxor, ipsi mater fuerit, an nouerca. Dio quidem, Hero·
dianus, Spartianus, Eutropius, & Aur. Victor, conceptis verbis
posteriorem tuentur opinionem. Hæc sunt Spartiani verba in
Seuero, cap. 3. *Tribunus plebis vxorem Marciam duxit, de qua tacuit
in historia vitæ priuatæ, cui postea in imperio statuas collocauit.* Item.
*Cùm amissa vxore aliam vellet ducere, & genituras sponsarum requirebat,
ipse quoque matheseos peritissimus. Et cùm audißet eße in Syria quamdam
quæ id genituræ haberet vt Regi jungeretur, eandem vxorem petijt, Iuliam
scilicet, & accepit interuentu Amicorum; ex qua statim pater factus est.*
Item, cap. 14. *Rumore belli Parthici extincto, patri, matri, auo, &
vxori priori per se statuas collocauit.* Item, cap. 20. *Antoninos duos
rectores Romanæ Reipublicæ reliquit Seuerus, Antoninum scilicet Bassianum
quem ex priore matrimonio susceperat, & Getam quem de Iulia genuerat.*
Item in Geta, cap. 7. *Occidere voluit* Caracalla *& matrem Getæ, nouercam
suam, quòd fratrem lugeret.* Deinde apud Aur. Victorem, cap. 21.
Fuit impatiens libidinis, quippe qui nouercam suam duxit vxorem. Curiosum
est quamuis fortè nimis obuium vtriusque colloquium: *Interest scire*,
inquit Spartianus, cap. 10. *quemadmodum nouercam suam Iuliam vxorem
duxisse dicatur; quæ cùm esset pulcherrima, & quasi per negligentiam se
maxima corporis parte nudaßet, dixissetque Antoninus. Vellem si liceret,
respondisse fertur, si libet, licet; an nescis Te Imperatorem esse, & leges
dare non accipere? Quo audito furor inconditus ad effectum criminis robo-
ratus est, nuptiasque eas celebrauit, quas si sciret se leges dare verè, solus
probibere debuisset. Matrem enim (non alio dicenda erat nomine) duxit
vxorem, ad parricidium junxit incestum, siquidem eam matrimonio sociauit,
cujus filium nuper occiderat.*

Auersi nummi typum varijs interpretationibus explicatum, con-
trouersiam non ignobilem Venetijs peperisse abunde nosti, Illustrissime
& Excellentissime Domine. Vnam præ cœteris ingeniosissimam,
prodidit Vtinensis ille Nobilis, morum suauitate juxta ac eruditione
singulari commendandus, Tibi vt notissimus sic & gratissimus, quam
ex ejus litteris confirmatam publici juris lubens facis.

Ill. D. CAROLO PATINO, Equiti, D. col.
ANTONIVS GRIPHONVS, S.

Opinionem meam quæris, Illustrissime Domine, super numismate antiquo maximo & insigni Caracallæ, existente in gaza celebri Illustrissimi & Excellentissimi Domini PETRI MAVROCENI Senatoris Veneti DD. mei sublimis. Dicam igitur quod sentio, hac tamen lege, vt meliori tuo Oedipo judicium meum submittam.

Numisma ergo, ni fallor, in aduersa parte quasi nouam tabulam Cebetis succinctè repræsentat. Video enim mulierem stantem cum panno circa caput volitante, super quo figuram armatam sedentem, in cujus manu dextera, calamus, sinistra scutum. Mulier prædicta tenet in sinistra puerum, cui pariter a sinistra pendet Y character Pythagoræ, tenetque mulier ipsa pedem sinistrum super globum, qui referre videtur cranium hominis.

Non aberrare ego videor, si vitam humanam ipsam mulierem censeo; puerum cum biuio, pueritiam; mulierem consistentem, virilitatem; cranium, senectam. Figuram sedentem in capite mulieris, virtutem litterariam existimo, habentem ante oculos aquilam volantem, quæ speculationes sublimes indicat: Caput autem inuolutum, ignorantias exhibet humanas.

Apparent insuper duo milites tentantes offendere virtutem, quos arbitror arma aduertantia litteris, quibus securitatem præstat mulier, quæ cùm manum capiti admoueat, securitatem præ se fert. Stat etiam Fortuna independens ab extra, & duæ Prouinciæ decumbentes quasi deffensæ ab armatis; & ipsæ Prouinciæ ab vno & altero latere vitæ humanæ, quasi vitam & virtutem tuentes.

Hæc sunt quæ vt tibi morem gererem in medium protuli: Vt & moræ spatium & ingenij tenuitatem excuses, non rogo, id enim sponte facturus es. Vale. Venetijs, X. Nou. MDCLXXIX.

Egregiam hanc conjecturam accuratè quantumuis inuestigent harum-ce deliciarum amatores: Mihi verò persuadere non possum aut Græcos aut Romanos ista moralium symbolorum subtilitate lusisse. Virtutes quidem ac eiusmodi attributa non raro suis nummis consignauere, at minus exponendæ philosophiæ consilio quam illustrandæ historiæ factum opinor. Quare de illa vt de pluribus alijs, vulgari adagio fari liceat, *se non è vero, è ben trouato*. Pari libertate meam interpretationem exponi patiaris, Illustrissime & Excellentissime Domine, cujus Te summum judicem & arbitrum lubens recipio: Ad illam itaque propero.

Natalitium Iouis diem seu ΔΙΟΣ ΓΕΝΕΘΛΙΑ nummum repræsentare opinor, æuiterni illius Dei originem. Rhea sustinet infantem quem recens enixa, a Saturni furore seruare conatur. Corybantes armis

clipeisque

clipeisque strepitum edentes, parturientis clamores & infantis vagitum occultant. Adstat Fortuna *rerum humanarum domina*, vt ait Cicero; discumbentibus hinc inde senibus, fluvijs scilicet Laodicæam, in qua nummus cusus est, alluentibus. Hæc autem γλίσκρως ac minutatim perpendantur.

Ἐκ Διὸς ἀρχόμεθα, inquit Aratus, quem æmulatus Maro, *A Ioue principium* dixit. Ioues plures in priscis Græcorum litteris inuenimus, inquit Cicero, *de nat. Deorum*. Varro & post ipsum Tertullianus, *in apolog cap.* 14. trecentos Ioues siue Iupitores introducit, ad quos omnia fere gentium numina referebantur.

Βῆλος ἐπ᾽ Εφρήταο, Λίβυς κεκλήμενος Ἄμμον,
Ἆπις ἔφυς Νείλωος, Αραψ Κρόνος, Ασσυρίος Ζεύς.

inquit Nonnus, *in Dionysiac. l.* 40. *v.* 397. hoc est, *Belus Euphratensis, Libycus vocatus Hammon, Apis es Niliacus, Arabs Saturnus, Assyrius Iupiter*: Adeo vt non minùs mirari debeamus Gentium in numerandis suis Dijs diuersitatem quam multiplicitatem, πολυωνομίαν quàm πολυθεότητα. Id explicat Eusebius Cæsariensis, l. 3. præpar. euang. *Omnes scilicet nationes pro Deo sibi Iouem constituisse, diversis nominibus nuncupatum, eundemque apud se natum*. A vetustissimis philosophis Ζεὺς nuncupatus est, penes quem est vita, lux, & omne bonum; cui opponebatur Ἅδης Pluto, pro morte, tenebris, & omni malo designatus. Quibus morem gerens Hippocrates noster, l. 1. de diæta, c. 5. *nihil gigni neque prorsus interire* asserit, *sed a luce produci in tenebras, ab his in lucem*: Τὸ μὲν ἐξ ἅδου εἰς φῶς αὐξηθὲν γίνεσθαι τὸ δὲ ἐκ του φάεος εἰς ἅδην μειωθὲν ἀπολέσθαι. Quandoquidem a Laertio *in proœmio*, nominibus boni & mali Dæmonis comprehenditur, ἀγατοῦ καί κακοῦ δαίμονος: hæc enim a Magis Stoici didicerant. *Iupiter vester modò imberbis statuitur*, inquit Minucius Felix, *modò barbatus locatur; Et cùm Hammon dicitur, habet cornua; Et cùm Capitolinus, tunc gerit fulmina; Et cùm Latiaris, cruore profunditur; Et cùm Feretrius, non auditur; Et ne longiùs multos Ioues obeam, tot sunt Iouis monstra quot nomina*. Sunt qui nomen acceptum putant a Ioue contractum, idem videtur quam sacratissimum Hebræorum nomen IEHOVA: *Ille est Iupiter quem Deum principem dicitis rerum omnium conditorem*, inquit Arnobius, *l.* 7. *contra gentes*, quique a Celso ὁ μεγας θεός, ὕψιστος, Ζεὺς, Αδώναιος, Σαβαώθ, Αμμοῦν, Παπαῖος: Abutentibus gentibus sanctitate nominum Sabaoth, Adonai, & Schaddai, quæ Ioui suo etiam tribuebant. Consulatur Origenes, *in exhort. ad martyr.* atque ad ipsum eruditæ Cl. Vestenij notæ. Præclarum in hanc rem audiamus D. Hieronymi testimonium,

tom.

tom. 3. epist. ad Damasum: *Absit*, inquit, *vt de ore Christiano sonet IVPITER OMNIPOTENS, & ME HERCVLE, & ME CASTOR, & cætera magis portenta quàm numina*. Origenes præterea l. 4. contra Celsum; *Quapropter nos his & similibus fabulis offensi, nullomodo ferimus Deum maximum vocari IOVIS nomine*, &c. Illum porrò nascentem videmus in numismate, quem ad Homeri exemplum nuncupat Cicero, *Divum hominumque patrem*, l. 2. de nat. Deor. quemque *Optimum Maximum* dixit, *cujus nutu & arbitrio, cælum, terra, mariaque reguntur*:

> *Iuppiter omnipotens, rerum, Regumque, Deumque*
> *Progenitor, genitrixque Deum, Deus vnus & omnes.*

Eleganter docet idem Tullius, *opinionem de Dijs immortalibus & omnium esse & quotidie crescere*; cui si Arnobij, *l. 7.* testimonium subjungamus, Paganos irridentis, *ab opinione factam esse eorum religionem* facile cum ipso concludemus: Quippe cùm *suos Deos natos esse professi sunt, & ex masculorum fœminarumque seminibus conuentionum lege progenitos. Hinc DIES illis erant NATALICII* ex eodem Arnobio, *& potentias cœlites autumant habere NATALES*. Ritum inde solemnem narrat Herodotus, *in Clio, l. 1.* Græcos a Persis morem epularum sumpsisse eo die quo quisque natus esset, quod passim etiamnum obseruatur. Θεογενίαν amplissimè scripsit Hesiodus, Deorum scilicet generationem, originem, stirpem: At certè Natalitiorum Iouis mysterium ac cærimoniam exactiùs exhibet Numisma hoc tuum, Senator Excellentissime: In cujus confirmationem tria hìc subjungam, plura porro prætermittens, quæ IOVI CRESCENTI, & IOVI IVVENI, & imberbi siue ANXVRI dicata sunt: Quorum alterum a Prætore SABINO in

Caracalla Cont.

Domitianus ex Æ

Caracalla ex Æ

honorem Domitiani percussum est: Alterum verò a Stelæis Cretæ populo, Caracallæ oblatum est: Στῆλαι πόλις Κρήτης, πλησίον Παραισοῦ καὶ Ρυθίμνης, inquit Stephanus: *Stelæ vrbs Cretæ juxta*

Paræsum & Rythimnem. Medium quidem ex eorum est ordine quæ vulgò *Contourniata* nuncupantur, quorum si Deus nobis otia fecerit, explicationem breui vulgabimus. Et illud eidem Antonino Caracallæ dicatum est, quem fortè Ioui lactenti comparauit ille qui Nummum cudit: In eo Iuppiter vberibus capræ è fonte bibentis appensus cernitur; quippe

—— —— —— —— illa putatur
Nutrix esse Iouis, si verè Iuppiter infans
Vbera Cretea mulsit fidissima capra,
Sidere quæ claro gratum testatur alumnum:

inquit Germanicus Cæsar, *in Aratæo carmine*. Narrat Lactantius, l. 1. *Creticum Iouem substractum patri, ab Amalthea nymphæ capellæ enutritum, quæ vberibus suis aluit infantem*: Et cap. 22. *Amaltheam & Melissam, Regis Cretensis filias, Iouem puerum caprino lacte ac melle nutriuisse*.

Naïs Amalthea, Cretæa nobilis Ida
Dicitur in siluis occuluisse Iouem.

vt canit Ouidius, l. 5. Fastor. indeque Cretam *Ioui sacram* ab antiquis dictam, *Iouisque magni insulam*, vt apud Virgilium. Hujus quidem capellæ corio, pro scuto vsum esse Iouem contra Titanes dimicantem perhibetur: A quo αἰγίοχος Ζεὺς nuncupatus est; αἶγα quippe *capram* significat; quæ τὴν ὄχην seu nutrimentum infanti exhibuerat: Hæc quidem apud Hyginum fusè declarata sunt, *l. 2. poëm. astr. c. 13.* Sed ad tuum Nummum redeo. Iouis significationem adjuvat adposita aquila *auium Rex* οἰωνῶν βασιλεὺς, a Pindaro nominata, quæ seu ipsi contra Titanas proficiscenti aduolauerit, auspiciumque fecerit, vt ex Lactantio & Arato patet; seu contra gigantes dimicanti fulmina ministrauerit, *ipsius armigera* dicta est, & continuò dicata. Vnde natum adagium Ζεὺς ἀετὸν εἵλετο: *Iupiter aquilam delegit*. Vt aquila in nummo conspicua est, sic cuperem suem in illo sculptum esse, ob narrationem Athenæi, *l. 9. c. 4.* ex Agathocle Babylonio: Μυθεύουσιν ἐν Κρήτῃ γένεσθαι τὴν Διὸς τέκνωσιν καὶ τὰ λ. Hoc est, *Fabulantur Iouem in Creta natum, in monte Dicta, & suem illi sugenda vbera præbuisse, & circumcursantem grunnitu suo impedisse, ne illius vagitus posset intelligi; ideo omnes animal venerantur, nec quemquam adduxeris vt vescantur carne suilla*.

Nummulum Tibi exponere liceat, Senator amplissime, qui quamuis neutra facie ad argumentum nostrum facere videatur, vtraque tamen illud illustrat: Præterea cùm sit ille eximiæ raritatis, parentheseos veniam a Te impetraturum me non diffido. ALEXSANDER tum ex facie imperio digna cognoscitur, tum ex

Leonis

Leonis exuvijs , Macedonum Regum ſcilicet Herculis ſucceſſorum capita egregiè ornantibus , *Paternum enim eorum genus ab Hercule* , inquit Plutarchus , tum ex manifeſtis characteribus Pellæum Heroëm indicantibus . Vtinam cœtera conſtarent temporum injuria plane abraſa ; conijcerem porrò ſuffragantibus alijs nummis eundem repræſentantibus , MACEDO olim inſcriptum fuiſſe.

Capra puerum ſeu Iouem lactat in auerſo nummo , fortè etiam capellam , neque enim certò conſtat quale ſit illud animal ejus vberibus appenſum , cum inſigni epigraghe , at ea etiam mutila : Quàm vellem reliquum legi vt DEI FILIVS . Hoc epithetum ad Alexandrum referri nullus inficiabitur qui Strabonem legerit *lib.* 7. Arrianum , *lib.* 3. Diodorum , *lib.* 17. Curtium & Plutarchum , memineritque pontificiæ ſalutationis, ὦ παιδίος, *O fili Iouis.* Tritum eſt omnem ferè ætatem Deos nuncupaſſe vel Dijs ſimillìmos & pares ἰσόθεους atque Dijs genitos, qui virtutem heroicè profeſſi erant, de quo Homerus , *iliad. ω.* Socrates *apud Platonem* , & Ariſtoteles , *lib. 7. moral.* Vtrumque nummi typum ad Caracallam retorquere , majoris quàm par eſt audaciæ fortè damnabis, at ipſe vt ſupra dictum eſt *Alexander* nuncupari ſtuduit, quem imitari gloriabatur. Præterea obſeruandam præbet nummulus ſingularem ſcribendi formulam , dum ALEXSANDER ſuperflua litera S inſignitus eſt, cujus varia exempla multi nummi ſignificant , in quibus PAXS , ALEXSANDREA , MAXSVMVS , ex noſtro muſæo conſpiciuntur . E diuerticulo reuertamur in viam.

Opis in medio nummo cernitur , Iouem quem illico pepererat ſiniſtra ſuſtinens, dextra veſtem expandens ac caput ſeque totam fortè pudoris cauſa obtegens . Hæc Saturni fuit vxor , *Ops dicta quòd opem eſurientibus ferret* , inquit Fulgentius , *l. 1. myth.* per quam volunt terram ſignificari , *quia omnes opes humano generi terra tribuit* , inquit Feſtus . Varro apud Auguſtinum, l. 7. c. 24. *Tellurem*, inquit, *putant eſſe Opem , quòd opera fiat melior* : Et l. 4. de LL. *Terra Ops* ,

quod heic omne opus ; & hac opus ad viuendum. Cœterùm Opis pro Ops antiquitus & ἀρχαικῶς dicebatur, vt *trabis* pro *trabs* apud Iul. Obſequentem, de prodig. c. 60. *bouis* pro *bos*, *nucis* pro *nux*, *ſuis* pro *ſus*, de quibus Scaliger, *ad Feſtum*. Illam autem varijs nominibus indigitant antiqua monumenta, in quibus paſſim Cybele, Rhea, Berecynthia, Veſta, Mater Deum, Mater magna, Terra Dea, Dea Phrygia, Bona Dea, Fauna a fouendo, Fatua a fando, Idæa, Dindymene, Sipylene, Peſſinuntia, & Paſithea, quaſi πᾶσι θεοῖς μήτηρ, *omnium Deorum mater* nuncupata eſt. Huic animalium corda ſacrificabant Veteres, quod hæc, vt illam, crederent viuificæ generationis cauſam. Saturno deſponſatam tradidit antiquitas:

—— —— Dij nempe ſuas habuere ſorores,
Vt Saturnus Opim junctam ſibi ſanguine duxit,
Oceanus Thetin, Iunonem rector Olympi.

ex Ouidio, l. 9. metam. Sic Terram eleganter Cœlo conjunctam ſuiſſe creditum eſt: Saturnus quippe Cœli filius Κρόνος ac deinde χρόνος, hoc eſt, *Tempus*, dictus eſt, cum falce repræſentatus qua ſecaret omnia, præterita ſcilicet, præſentia & futura. *Ex ſe natos comeſſe fingitur ſolitus, quia conſumit ætas temporum ſpatia, anniſque præteritis inſaturabiliter expletur*, inquit Cicero, *l. 2. de nat. Deor.* Anni diſtributionem Ægyptij ad hanc noſtram Rheam referunt, quam fabula inuolutam ita poſteris tradiderunt, ex Plutarcho, l. de Iſide. *Dicunt Rheam cum Saturno occultè congreſſam eſſe, Solem imprecatum vt illa neque in menſe, neque in anno pareret. Mercurium alea ludentem cum Luna viciſſe, & cujuſuis diei partem abſtuliſſe ſeptuageſimam, ex quibus omnibus confectas dies quinque diebus CCCLX adjeciſſe, quas Ægyptij nunc* ἐπαγομένας *vocant & Deorum Natales.* Puerperium exhibet nummus Antonini Pij ab Ill. Seguino explicatus *in ſelect. numiſm.* ad Opem & ad Iouem eruditè relatus, quem hic repetere ſuperfluum duco. Quantùm autem diligenter accurateque Nummus ille tuus quæ potuit expreſſerit, ex ipſa Rheæ veſte patet, quam variegatam vt finxerunt Antiqui, ſic oculis ſubijcit, colorum atque florum diuerſitate Phrygionio opere interſtincta, exſtantiam non obſcurè demonſtrante.

Laodicenorum erga Cibelem, quæ cum Rhea eadem eſt, religionis cultuſque teſtes ſint nummi plurimi ærei ex omni magnitudine, Deam turritam repræſentantes, aut cum Atide quadrigæ Leonum impoſitam, aut inter ſuos Leones ſedentem, aut Leoni currenti inſidentem, crotalum tenentem, aut cum Ioue Philalete loquentem, aut

aut cum Pergamo ciuitate dexteram jungentem, aut denique stantem in hoc egregio Sabinæ nummo maximi moduli, ex Regis Christianissimi thesauro. Faxis Deus vt maximi istius Principis menti satisfaciant illi quibus hæc cura mandata est, & ad æternum Reipublicæ litterariæ decus, Gallicus Hercules pacis artibus non minùs audiat Musagetes, quàm belli temporibus aut Alexicacus, aut Inuictus. En ille Sabinæ nummus.

Tres illi milites armati, collisis ad scuta clipeis, crebros edentes strepitus vt occulto partui fauerent, & insolenti excitato murmure, infantis vagitus & parturientis clamores non exaudiri permitterent, mihi videntur Curetes, de quibus hanc fabulam scripto reliquit Hyginus.

CXXXIX. CVRETES.

Postquam Opis Iouem ex Saturno peperit, petit Iuno vt sibi eum concederet, quoniam Saturnus Orcum sub Tartara dejecerat, & Neptunum sub vndas; quòd sciret si quis ex ea natus eßet, se regno priuaret. Qui cùm Opem rogaret, vt esset quod illa peperisset, illa lapidem inuolutum ostendit, eum Saturnus deuorauit. Quod cùm sensisset, cœpit Iouem quærere per terras: Iuno autem Iouem in Cretensi insula detulit. Adamantæa pueri nutrix eum in cunis in arbore suspendit, vt neque cœlo, neque terra, neque mari inueniretur. Et ne pueri vagitus exaudiretur, impuberes conuocauit, eisque clipeola ænea & hastas dedit, & jussit eos circum arborem euntes crepare, qui græcè Curetes sunt appellati, alijs Corybantes dicuntur: hi autem Lares appellantur.

Quàm multa variaque de Curetibus tradidit antiquitas, ac præcipuè Strabo, *l.* 10. Satyros, Silenos, Bacchos, Tityros, Lenas, Thyias, Mimallones, Naïades, Nymphas, aliosque dæmonas, Deorum ministros Curetes nuncupant, interdum etiam Corybantes & Cabiros.

Hæc ſunt Strabonis verba : *In Creta peculiariter etiam Iouis ſacra peraguntur cum orgijs. Curetas appellabant juvenes quoſdam qui in armis ſaltarent. Adduntque de NATALIBVS IOVIS fabulam, Saturnum ſolitum filios, vt primùm nati fuiſſent, deglutire. Rheam autem conatam occultè dolores partus habere & infantem editum è medio abducere, ac quantum fieri poſſet ſeruare: vſam ad hoc adjumento Curetum qui tympanis alijſque ſtrepitum edentibus, inſtrumentis adhibitis armati ſaltarent, cum tumultu circa Deam, Saturnum terrerent, filiumque ei ſubducentes fallerent: eadem quoque opera traditum ab ijs enutritum Iouem.* Curetes quaſi curatores dictos eſſe putant, vel quia Iouis κουροτροφίαν, id eſt alimoniam ſunt operati, vel quia ei miniſtrarent. Quod exponit Suidas cùm Curetes fuiſſe *Iouis nutritios & cuſtodes* aſſerit.

Commemorat Arnobius aduerſus gentes l. 3. *Curetes illos qui occultaſſe perhibentur Iouis æribus aliquando vagitum, modo digitos Samothracios quos quinque indicant Græci, Idæos dactylos nuncupari.* Et alibi : *Nunquid beneficio Curetum ab interitu ſeruatum Iouem?* Quem deinde in abdita montis Idæ loca abduxerunt; Inde Creta *Iouis magni inſula* dicitur. Ad rem noſtram facit commentum Seruij, in l. 4. Georg. p. 149. *Iouem Ops Saturni vxor Curetibus, Corybantibus & Idæis Dactylis cuſtodiendum dedit, in monte Cretæ Dictæo, ne eum Saturnus conſumeret, vt filios omnes ſolebat.*

Dictæos referunt Curetas qui Iouis illum
Vagitum in Creta quondam occultaſſe feruntur,
Cùm pueri circum puerum pernice chorea
Armati, in numerum pulſarent æribus æra.
Ne Saturnus eum malis mandaret adeptus
Æternumque daret matri ſub pectore vulnus.

Hæc Lucretius, l. 2. Rariſſimum nummum non prætermittam, Anton. Caracallæ dicatum, IOVEM DICTAEVM celebrantem à Praſijs cuſum, Cretæ populo, de quo videſis Strabonem, *l. 7. c. 17.* & eruditas Th. de Pinedo notas, *ad Stephanum, in* ΠΡΑΙΣΟΣ. Sedet Numen fulgur tenens, circum quem legitur ΖΞΥC ΔΙΚΤΑΙΟΣ, & infra, ΠΡΑΣΩΝ. Paſſim autem Cabiri potentiſſimi habebantur. Αποτροπαῖοι Θεοι, ἀλεξίκακοι, λύσιοι, φύξιοι, dicti ſunt auctore Iul. Polluce ; *Emiſſarij Dei, depulſores malorum, auertentes, ſoluentes, fugantes mala* : Hos Varro, *l. 4. de LL.* Θεούς μεγάλους, Θεούς χρίστους, Θεούς δυνάτους nuncupat, & juxta illum Macrobius, Saturn. l. 3. Deos magnos, Deos bonos, Deos potentes. De ijs fusè Apollodorus, *l. 6. de Dijs*, & Pauſanias, *in Bœoticis*.

Quidam velo res Cretenſes ac Phrygias edidere, ſacrificijs nonnullis implicitas partim myſticis, partim aliquo pacto contentas tradidere, vti

IOVIS INFANTIAM in Creta educati, matrisque Deorum cerimonias in Phrygia, & in Idæ Trojanæ locis celebrandas. Quibus certè in sermonibus magna varietas est, cùm alij eosdem esse Curetas, & Corybantes, & Cabiros, & Idæos Dactylos, & Telchinos ostendant. In hoc autem vniuersi tradunt esse quosdam spiritibus afflatos, & Bacchicas, inque armorum agitatione tumultuosa, & cum spiritu ac fragore cymbalisque ac tympanis & armis item, atque tibijs vociferationibusque inter sacrificandum stupefacientes. Hæc Strabo, *l.* 10. De quo iterum audiamus Germanicum Cæsarem in Aratum:

—— —— —— Meritum custodia fecit,
Quod fidei comites prima incunabula magni
Fuderunt Iouis attonitæ, cùm furta parentis
Ærea pulsantes mendaci cymbala dextra
Vagitus pueri, patrias ne tangeret auras,
Dictæi exercerent dominæ famuli Corybantes.

Curetum mysterijs initiati Deos habere in periculis præsentissimos credebantur, ac præcipiè omnem maris tempestatem euasuri; deinde sanctiores justioresque fieri. Ideo Heröes multi eorum ritibus imbuti sunt, Iason, Castor, Pollux, Hercules, Orphæus, ex Diodoro, *l. 5. p.* 223. Vlyssem & Agamemnonem pariter initiatos fuisse docet Apollonij Scholiastes, *Argon. l. 1. v.* 915. Tarquinius Damarathi Corinthij filius Samothracijs religionibus mysticè inclusus est, inquit Macrobius, *Saturn. l. 3. c.* 4. Ipsum etiam Philippum Alexandri M. patrem initiatum refert Plutarchus, *in Alexandro*.

Nummus repræsentare videtur *æreos Cabirorum balteos pictasque tunicas & astrictas fibulis prætextas, trabeas nuncupatas*, quibus illos ornari asserit Dionysius Halic. l. 2. *Accinguntur deinde*, inquit idem, *singuli gladio, dextra tenentes lanceam aut virgam, sinistra verò ancile Thraciæ cetræ simile. Id scutum est oblongum, & angustius qualia dicuntur esse apud Græcos gestamina eorum qui sacris Curetum initiati sunt*: Quæ omnia trium militum in nummo expressorum habitum accuratiùs exprimere nequeunt. *Æreas* etiam *galeas cristis pennatis insignes* idem commemorat, l. 7. Tres autem illes milites existimo descriptos fuisse a Strabone, l. 10. *ex Vulcano & Cabira Protei filia natos, quibus tres aræ in Circo Romano extructæ sunt, Dijs scilicet magnis & potentibus*; ex Tertulliano, spect. c. 8. Sed de Curetibus fortè otiosiùs quàm par esset hæc dicta sunto: ad reliquum procedamus.

Videntur illi non se continere sed impetuosè moueri, vnde ὀρχεῖσθαι idest *saltare* pro κινεῖσθαι καὶ ἐρεθίζεσθαι id est *moueri & irritari* antiqui vsurparunt, ex Athenæo, *l.* 1. *deipnos.* Id enopliam manifestè demonstrat, de qua sic Plinius, l. 7. c. 56. *Saltationem armatam Curetes docuere, Pyrrhicen Pyrrhus, vtramque in Creta.* Eam

sic

ſic explicat Strabo, l. 10. *vt arcubus & inter arma ſaltibus exercerentur, adeo vt ne ludus quidem expers fuerit bellicæ vtilitatis* : Et alibi : *Armiſona ſaltatio militari de more & Pyrrhica & Pyrrhicius ipſe indicio ſunt, qui hujuſmodi repertor exercitij pro juvenibus ad militarem pueritiam fuiſſe perhibetur*, vnde natum apud Lacones verbum πυρριχίζειν de quo Eraſmus, *in adagijs, chil. 3. cent. 7.* Commune profectò tam Græcorum quam barbarorum erat ſacrificia feſtiua cum animorum remiſſione agitare, aliqua quidem cum Numinis afflatione, quam rem σὺν ἐνθουσιασμῷ appellant. Quin & Pyrrhicæ peculiarem adhibuerunt muſicam, inſtrumenta ab vſitatis diuerſa, quibus barbara nomina indita ſunt, nablæ, ſambuca, barbiti, magades, aliaque complura, quorum vſus cum ejuſmodi ritu ac ſacerdotio perijt. *Id exercitium apud Græcos imprimis erat celebre, ſiue id Mineruæ inuentum eſt, quæ poſt deletos Titanas in lætitia victoriali fertur prima ſaltaſſe armata, choreaſque duxiſse, ſiue priùs etiam inſtitutum à Curetibus dum INFANTEM IOVEM mulcerent armorum ſonitu concinniſque geſticulationibus, vt habent fabulæ.* Hæc Dionyſius Halic. *ant. Rom. l. 7.* Illam commemorant Pindarus, Euripides *in Bacch.* Sophocles, Homerus *iliad.* . . & Athenæus *Deipnoſ. l. 1.* Tum Suetonius, *in Iulio, c. 29.* illum *edidiſse ſpectacula varij generis, munus gladiatorium, Circenſes, athletas, naumachiam, pugnas; PYRRHICAM ſaltaſse Aſiæ Bithyniæque Principum liberos.* Hadrianus Imp. apud Spartianum, c. 19. *Militares Pyrrhicas populo frequenter exhibuit.* Olim quidem apud Græcos tres erant ſaltationis ſpecies, ἐμμέλεια, *tragica* : Σίκιννις, *ſatyrica* : Κόρδαξ, *comica*; ἥτις αἰσχρῶς κινεῖ τὴν ὀσφῦν, *quæ lumbos turpiter moueret*, vt explicat Ariſtophanis ſcholiaſtes, *ad Nubes* : Præter Laconicam, Trœzenicam, Epizephiriam, Cretenſem, Ionicam, Mantiniacam, de quibus Athænæus, *loco cit.* Earum certè aliquot etiamnum a Turcis Perſiſque in honore vſu atque delicijs præcipuè habentur.

Pyrrhicam porro ſaltationem exhibent antiqui nummi plurimi. Occurrit primùm ille Trajani, cum Cretenſi Diana quam ΔΙΚΤΥΝΝΑΝ nuncupabant, ab eruditiſſimis Triſtano, *comm. 1.* & Seguino, *in ſelect. numiſm.* explicatus. Alterum poſſides, Senator optime, cum Maximini facie quem olim *in Theſauro* ſculpendum curaui, dum rariores meos publici juris facerem. Trajani Decij alterum è ſuo muſæo nunc Regio vulgauit inter ſelecta ſua numiſmata *p. 186.* Abbas Seguinus, noſtro Caracallæ typo non abſimilem, niſi quod ab Apameenſibus cuſus ille ſit, noſter verò a Laodicenſibus: In illo Rhea puerulum enixa inter tres Curetes ſola cernitur; Hic vero tuus Caracallæ nummus Fortunam præterea, Fluvios decumbentes duos, aquilamque refert.

Fortunam

Fortunam Deam adhibuerunt Laodicenses, Caracallæ adulantes, qualem effingere solebant, teste Lactantio, *l.* 3. cum cornucopiæ & gubernaculo, cùm opes tribuere putaretur, & humanarum rerum regimen obtinere: Vitam quippe regit Fortuna non Sapientia. Fœminæ speciem illi tradiderunt Veteres, cùm ejusdem vellent indicare nequitiam, inquit Galenus, *in Suasoria*: Iuvenem pinxerunt, quasi spreta senum virtute, juvenibus semper faueret. Fortunam porrò *Iouis ministram* esse censuerunt, *sortium Dominam & arbitram, singulis Dijs assistentem*. Inter varia Fortunæ Primigeniæ Prænestinæ schemata ijs in locis nuper eruta, exstat æreum simulacrum cum abblandiente Ioue infante, quem lactasse credebatur; ex Suaresio, *l. de antiquit. Prænestinis*, & Athan. Kirchero, *in Latio*: Fortè quam in nummo scalptam cernimus *Fortuna est regia quæ comitari Principes & in cubiculis poni solebat*, *quamque*, vt scribit Spartianus, *geminare statuerat* Seuerus, *vt sacratissimum simulacrum vtrique relinqueret filiorum. Sed cùm videret se perurgeri sub horam mortis, jussiße fertur vt alternis diebus apud filios Imperatores in cubiculis Fortunæ poneretur: Quod Bassianus priùs contempsit quàm faceret parricidium*. Et ne a Caracallæ Fortuna diuertamus, eamdem in ejus nummis a Laodicensibus cusis animaduertimus; altero Latino græcis aliquot characteribus intexto, altero planè Græco, quorum cum Fortunæ Prænestinæ simulacro ectypum hic habes.

Caracalla ex Æ.

Fortuna Prænestina.

Caracalla ex Æ.

Iacentes senes ex vrceis aquam fundentes quin fluvios repræsentent neminem in antiquitate vel mediocriter versatum inficiari opinor; eosque esse qui Laodiceam alluant, *illam scilicet Lydiæ ab Antiocho Stratonicæ filio conditam*; vt scribit Stephanus: Ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα ΛΑΟΔΙΚΕΙΑ Λυδίας Ἀντιόχου κτίσμα τοῦ παιδὸς τῆς Στρατονίκης. Hæc sunt Strabonis verba, l. 12. *Ibi etiam Caprus & Lycus in Mæandrum influunt: Lycus est fluvius satis magnus, a quo & Laodicea ad Lycum*

dicitur

dicitur. Supra vrbem situs est mons Cadmus, ex quo & Lycus defluit, & alter ejusdem nominis cum monte. Certè a Ptolomæo *Laodicæa ad Lycum* dicitur, *l.* 5. & inter Cariæ ciuitates numeratur, quam Strabo in Phrygia collocat, *Laodiceam atque Apameam maximas Phrygiarum vrbium* nominans: Ἅιπερ εἰσὶ μέγισται τῶν κατὰ τὴν Φρυγίαν πόλεων. Cùm autem Lydia, Caria, & Phrygia, regiones fuerint inter se finitimæ, facilè est vtriusque varietatem conciliare. Hic Lycus a T. Liuio, *dec.* 4. *l.* 8. Marsyas nuncupatur, juxta quem Marsyas cum Apolline tibiarum cantu certauerat. *Celeberrima vrbs Laodicea imposita est Lyco flumini, latera alluentibus Asopo & Capro,* inquit Plinius, l. 5. c. 29. Atque ij sunt qui in ima nummi parte jacent. Binos fluvios alijs in nummis aliquando vidisse contigit: Duos præcipuè ex ære maximo, quorum alter M. Aurelium referens in auersa parte Æsculapij statuam exhibet, ad cujus pedes duo fluviorum Genij jacentes aquam ab vrceis fundunt, cum hac inscriptione ΣΕΛΙΝΟC ΚΗΤΕΙΟΣ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ ΔΥΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΕΠΙ ΣΤΡΑ. ΚΑΛΛΙΣΤΕΟΥ: hoc est, *SELINVS CETEIVS Pergamenorum bis Neocororum sub Prætore Callisteo.* Quæquidem nomina leguntur apud Plinium, l. 5. c. 30. *Longèque clarissimum Asiæ Pergamum, quod intermeat SELINVS, præfluit CETIVS.* Alter qui Gordianum exprimit ab Apameensibus cusus est, cum præcipuo Asiæ numine, Diana Ephesia, tribusque fluvijs decumbentibus, *MARSIA, OBRIMA, & ORGA*, a Plinio, *l.* 5. *c.* 29. memoratis. Atque iterum gemini fluvij ad pedes cippi Dianæ decumbunt, in duobus quos vidi Ephesiorum nummis ex ære mediocri, Seuero atque Caracallæ dicatis, in quorum altero ΚΑΙΣΤΡΟΣ & ΚΕΝΚΡΙΟΣ manifestè leguntur, *CAISTER* & *CENCRIVS*. Nummus præterea mihi est rarissimus Antonini Pij, cujus posticam partem illustrat Bacchi statua vuam tenentis, atque duo Fluvij, pro more decumbentes. Attritos superiores characteres eorum nomina declarasse verisimile est, infra celebrato Ioniæ populo, ΤΙΑΝΩΝ, de quo Stephanus, *de vrbibus* in voce ΤΕΩΣ. Laodiceam hodie nominari *Eskibissar* asserit *in Orient. peregrinatione* summè mihi amicus paternáque necessitudine conjunctus, Cl. Sponius, dirutam ferè totam, cujusque locum vnum occupat molendinum. Nunc seges est vbi Troja fuit. Ludorum porrò olim Laodiceæ celebrium exstant etiamnum aliquot monumenta, theatra scilicet quatuor è marmore politissimo, tum inscriptio græca Titum Imp. commemorans, quæ quo pacto Turcarum vt ἀναλφαβήτων, sic lucrum vndiquaque facientium rapaces manus euaserint, ignoro.

Vna

Vna ſupereſt inſcriptio, at ita clara vt vix explicatione indigeat: Eam ad Laodicenſes pertinere nullum eſt dubium: ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ perſpicui ſunt characteres, aliqui porrò infra ſculpti ſunt quos non ſatis aſſequor, niſi fortè aliquam temporum periodum ſeu æram ſignificent. Feliciori itaque Oedipo relinquantur, qui horum obſcuritatem vt Sibyllæ foliorum ſoluat. De VRBIBVS NEOCORIS olim edidit eruditiſſimam Diatribem Albertus Rubenius Belga, cui noua multa adjecturum pollicetur, qui & tua gratia pollet, πολυμαθέστατος Nicolaus Bon, Cretenſis, Iuris V. Doctor. Neocoros fuiſſe ſacrarum ædium cuſtodes, ſeu æditues hactenus Antiquarij credidere, juxta Suidam: Νεωκόρος, ὁ τῶν νεῶν κόσμων καὶ εὐτρεπίζων, ſeu ὁ τοῦ νεὼ ἐπιμελούμενος. Egregius eſt Iulij Firmici locus, de errore profanarum religionum, c. 14. de Scrapide: *Hic in Ægypto colitur, hic adoratur. Hujus ſimulacrum* NEOCORORVM *turba cuſtodit, & ad memoriam vetuſtatis errans populus, ordinem ſacrarum in honorem integerrimi ac prudentiſſimi hominis conſtitutum, contentioſa hodie animoſitate cuſtodit.* Ab hominibus ad ciuitates fluxit hic honos, & ab Europa ad Aſiam: Sic templorum, ludorum, certaminum aliorum-ve ſacrorum cauſa, vrbes populique NEOCORI dicti ſunt: Quem honorem Laodicenſes tunc temporis aſſequutos eſſe docet tuus Nummus, & præter illum hi quinque quos vidi ex maximo modulo eundem Caracallam repræſentantes.

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Templum in quo fœmina cornucopiæ tenens coronam Imperatori offerre videtur.

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. Menſa ſuper qua duæ vrnæ, è quarum ſiniſtra prodit palma, victoriæ ſymbolum: Infra duo vicei.

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ: Iuppiter ille φιλαλήθης, ſeu veritatem amans, Laodicenſium præcipuum numen; & Æſculapius.

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ . . . . . ΑΡΧ. ΜΕΓ. ΑΝΕΘΗΚΕΝ. Templum in quo Caracalla victores athletas coronat.

ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΠΡΩΤΩΝ Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ . . . . Caracalla eques, juxta ſtatuam Palladis, conuertens caput ad ſequentem militem.

Vnum poſſideo nummum ejuſdem Caracallæ ex ære mediocri, Laodicenſes Neocoros celebrantem, cum quatuor anni temporibus, quem ob elegantiam & raritatem hic ſculpendum curaui. Egregium hunc typum præferunt alij ejuſdem Caracallæ nummi ex argento & ære medio, cum ſuperba hac epigraghe, FELICIA TEMPORA.

Rem.

Rem certè Antiquitatis ſcrutatoribus gratiſſimam eſſe opinor, cùm eadem anni ſymbola tum in latinis tum in græcis numiſmatibus obſeruare contingit.

Lydiam Laodiceam hic intelligi faciunt vt credam Fluvij duo jacentes Caprus & Lycus, de quibus ſupra dictum eſt, quamuis de Laodicea Syriæ alios interpretari videam, Antiochiæ æmula: Huic enim cùm Peſcennio Nigro fauiſſet, Syriæ primatus a Seuero conceſſus eſt, quo pridem gaudebat vicina Antiochia, vt legitur apud Herodianum. Egregium eſt iſtud æreum numiſma Commodum Caracallamque celebrans, in quo coloſſus ingens Antonino Caracallæ erectus viſitur, cum hac inſcriptione ΚΟΜΜΟΔΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΔΟΓΜΑΤΙ ΣΥΝΚΛΗΤΟΥ. Victoriam ille tenet præ manibus, dum ab aquila Iouis alite coronatur: Ad ejus pedes jacent duo milites, quos Cabiros interpretari poſſumus, atque etiam captiuos hoſtes.

At finem aliquando imponamus epiſtolæ quæ jam, vt dicam more Liuiano, magnitudine laborat ſua.

Scribebam in Muſæo Patauino, VIII. Kal. Sept. qui Opi ſacer olim erat dies in Capitolio, MDCLXXX.

